

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології

Кафедра соціальних структур та соціальних відносин

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана

2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

для студентів

галузь знань 05 - соціальні та поведінкові науки
спеціальність 054 – соціологія
освітній рівень бакалавр
освітня програма Соціальні технології
вид дисципліни обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2020/2021
Семестр	1
Кількість кредитів ECTS	4
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладачі: доц.Бабенко С.С.
ас.Шелухін В.А.

Пролонговано: на 2021/2022 н.р. Ч.Т. Червінська 08.08.2021 р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. ( ) « » 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2020

Розробник(и):

Бабенко С.С. к.соц.н., доцент, доцент кафедри соціальних структур та соціальних відносин

ЗАТВЕРДЖЕНО

В.о. зав. кафедри соціальних структур та соціальних відносин

Л
(підпис)

Куценко О.Д.
(прізвище та ініціали)

Протокол № 16 від 26 серпня 2020 р.

Схвалено науково - методичною комісією факультету соціології

Протокол № 1 від 28.08.2020 р.

Голова науково-методичної комісії Ч.Т. Червінська Червінська Т.Г.

1. Мета дисципліни – формування знання про ключові соціальні проблеми сучасних суспільств та особливості соціологічного підходу в дослідженні проблем та викликів сучасного суспільства, опанування соціологічними знаннями про сучасне суспільство з опорою на першоджерела, статистичні та соціологічні матеріали а також розвиток соціологічного світосприйняття.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

- *Знати* особливості наукового та ненаукового знання про суспільство;
- мати уявлення про особливості представлення інформації у ЗМІ.
- *Володіти елементарними навичками* пошуку та відбору релевантної інформації та джерел, представлення та аргументації власної думки.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Знайомство із сутністю соціальних проблем та специфікою соціологічного їх дослідження у порівнянні із повсякденними знаннями та масмедійними продуктами є вступним змістовним кроком освітньої програми "соціальні технології". Тематичне наповнення дисципліни проводить розрізнення між особливостями наукового соціологічного знання щодо соціальних проблем та його представлення у ЗМІ, дає можливість критичного осмислення повсякденного досвіду із застосуванням соціологічного понятійного апарату. Творчі завдання, індивідуальна та групова робота формує навички навчання в парадигмі студентоцентрованої освіти.

4. Завдання (навчальні цілі):

1. знайомство з понятійним апаратом соціології, ознайомлення з основними соціальними проблемами сучасного суспільства;
2. актуалізація повсякденного знання та його аналіз за допомогою наукового апарату соціології;
3. критичне осмислення запропонованих концепцій та публікацій;
4. робота над вмінням аналізу, інтерпретації, презентації ідей, робота над вмінням критичного мислення, групової роботи та її презентації.

Що спрямовано на формування наступних компетентностей:

- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК 8).
- Здатність аналізувати соціальні зміни, що відбуваються в Україні та світі в цілому. (СК 3).
- Здатність застосовувати соціологічні знання щодо соціальних технологій для різних соціальних груп. (СК 9)
- Навички аналізу політичних явищ та основних тенденцій розвитку соціально-політичних процесів з точки зору соціальних інтересів та очікувань. (СН12)

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Знати особливості соціологічного знання, відмінності від інших знань про суспільство	Лекції, семінари, завдання для самостійної роботи	Обговорення, опитування, тести	20
2.1	описувати та аналізувати соціальні явища із залученням повсякденного знання та соціологічних понять	Лекції, семінари, завдання для самостійної роботи	Обговорення, опитування, тести, підсумкова робота	30
2.2	визначати зміст та розкривати сутність основних соціальних проблем сучасного суспільства	Лекції, семінари, завдання для самостійної роботи	Обговорення, опитування, тести	20
3.1	Удосконалення навичок комунікації	Дискусії на семінарі; Підготовка підсумкового групового проекту та його презентація.	Рейтингове оцінювання результату та індивідуального внеску	10
3.2.	Робота в групі	Підготовка підсумкового групового проекту та його презентація.	Рейтингове оцінювання результату та індивідуального внеску	20

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання.

Результати навчання дисципліни (код)	1.1	2.1	2.2	3.1	3.2
Програмні результати навчання (назва)					
Розуміти історію розвитку соціології, її сучасні концепції та теорії, основні проблеми. РН02	+				
РНО3. Застосовувати положення соціологічних теорій та концепцій до дослідження соціальних змін в Україні та світі.		+			+
РН14. Використовувати соціальні технології моніторингу і оцінювання стану соціального середовища та рішення нагальних соціальних проблем.			+	+	
РН16. Аналізувати політичні явища та основні тенденції розвитку соціально-політичних процесів з точки зору соціальних інтересів та очікувань.	+			+	

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

– семестрове оцінювання:

	3Ч1		3Ч2	
	Min.	Max.	Min.	Max.
Усна відповідь (РН1.1,РН2.1,РН3.1)	5	15	9	15
Творче завдання (РН1.1,РН2.1,РН3.2)	10	15	6	10
Контрольна робота 1 (РН2.1,РН2.2)	15	20		
Контрольна робота 2 (РН2.1,РН2.2, РН3.1, РН3.2)			15	25
Разом	30 балів	50 бали	30 балів	50 балів

– підсумкове оцінювання у формі заліку:

Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання для успішних студентів

Для студентів, які набрали сумарно меншу кількість балів ніж *критично-розрахунковий мінімум – 60 балів* для одержання заліку обов'язково написати 1 та 2 КР та виконати завдання для самостійної роботи до 6 (60%) тем дисципліни

7.2 Організація оцінювання:

1. Усна відповідь – теми 1-12
2. Творче завдання – 4-5 тема
3. КР1 – після 5 теми
4. КР2 – після 12 теми

7.3 Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій та семінарських занять

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин		
		лекції	семінари	Самостійна робота
1. «Соціологія: системний погляд на суспільство»				
1	Специфіка соціологічного знання про суспільство.	2	2	4
2	Сучасна соціологія про актуальні проблеми суспільства	2	2	4
3	Соціологічні дослідження проблем сучасного суспільства	2	2	4
4	Представлення та інтерпретація соціологічної інформації у ЗМІ	4	2	6
5	Соціальні норми, соціальний контроль та особистість. Девіантна поведінка як джерело соціальних проблем суспільства.	2	2	2
	<i>Модульна контрольна робота (письмова)</i>		2	6
2. «Соціальні чинники та наслідки соціальних проблем сучасного суспільства»				
6	Соціальна нерівність у сучасних суспільствах як чинник соціальних проблем	2	2	4
7	Проблеми соціально-економічних нерівностей. Бідність, багатство, розшарування	2	2	4
8	Соціальні наслідки та проблеми міграції в сучасній Європі та Україні.	2	2	4
9	Проблеми та виклики сучасних політичних процесів. Громадянська позиція	2	2	4
10	Соціальні виклики сучасних змін у сім'ї, шлюбі та особистого життя	2	2	4
11	Соціальні виклики релігійного життя	2	2	4
12	Соціальні зміни у сучасному світі. Виклики тероризму, інформатизації, екологічних та техногенних катастроф	2	2	4
	<i>Модульний контроль 2</i>		6	6
	ВСЬОГО	26	32	62

Загальний обсяг **120 год.**, в тому числі:

Лекцій – **26 год.**

Семінарів – **32 год.**

Самостійна робота – **62 год.**

9. Рекомендовані джерела:

Основна: (Базова)

1. Черниш Н.Й. Соціологія. Курс лекцій. Львів: "Кальварія", - 2003, - 540 с.
2. Штомпка П. Соціологія. Аналіз сучасного общества. - М.: 2008. - 664 с.
3. Гідденс Е. Соціологія. Навчальний посібник. К.:Основи, 1999. - 726 с. Режим доступу: <http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-173.html> Розділи 1, 4, 7, 8, 14, 16

Додаткова:

1. Опитування громадської думки: як правильно розуміти та інтерпретувати соціологічні дані. Посібник для журналістів. (ред. Бекешкіна І.Е.). Фонд Демократичні ініціативи. Київ 2020. 110с. <http://razumkov.org.ua/uploads/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf>
2. Ильин В.И. Социальное неравенство / Центр социологического образования института социологии РАН.

3. М.: Институт социологии РАН, 2000, – 280 с.

4. Ленски Г. Проблема: кто что получает и почему? // *Lenski G.E. Power and Privilege. A Theory of Social Stratification.* N.Y., St. Louis, San Francisco, Toronto, L., Sydney: McGraw-Hill Book Company, 1966. доступно на сайте: <http://socnet.narod.ru/library/authors/Ilyin/hrest/Lenski.htm>
5. Большой толковый социологический словарь (Collins) М. 1999. в 2х томах т.1. 544 с., Т.2 528 с.
6. Аберкомби Н., Хилл С., Тернер Б.С. Социологический словарь / пер. с англ. под ред. С.А. Ерофеева. Казань., 1997. – 420 с.
7. Миллс Ч.Р. Социологическое воображение // пер. с англ. О.А.Обремко. М.: Nota Bene, 2001. – 264 с.
8. Монсон П. Лодка на аллеях парка. Введение в социологию. М.: Весь мир, 1995. – 216 с.
9. Бауман З. Мыслить социологически. М.: Аспект-Пресс, 1996. – 255 с.
10. Бергер П. Приглашение в социологию. Гуманистическая перспектива. М.: Аспект-Пресс, 1996. – 264 с.
11. Штомпка П. Формирование социологического воображения. Значение теории // Социологические исследования. — 2005. — № 10. — С. 64—72. — доступно на <http://www.isras.ru/files/File/Socis/2005-10/stompka.pdf>
12. Малес Л.В. Числові дані як створення гендерних дискусій та дискурсів// Гендер для медій: Підручник із гендерної теорії для журналістики та ін. / за ред. М.Маєрчик. - К.:Критика. - 2013. - С. 165-175
13. The Sage Handbook of Sociology (2005) Craig Calhoun (Ed.) <http://www.sagepub.com/books/Book210381#tabview=toc>
14. Харари Ювал Ной. 21 урок для 21 століття. - К.2018- с. 70-115, 228-303

10. Додаткові ресурси:

✓ **Інтернет ресурси**

1. Бібліотека соціологічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка <http://www.soc.univ.kiev.ua/>
2. Ресурсний центр з соціології, Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна <http://www.sociology.kharkov.ua/> (електронна бібліотека, тексти публікацій, корисні посилання)
3. Державний Комітет Статистики України - www.ukrstat.gov.ua
4. Київський міжнародний інститут соціології. Прес-релізи досліджень <http://kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports>
5. Бекешкіна Ірина, Богдан Олена «Соціологія та соціальні дослідження: що, як та навіщо?» Онлайн курс на Prometheus https://courses.prometheus.org.ua/courses/IRF/SOC101/2015_T1/about